

An impressionistic painting of a woman in traditional dress, possibly a folk dancer, with her arms raised. The style is expressive with visible brushstrokes and a rich color palette of earthy tones and blues.

PRÚTY

IDENTITA, MLADOSŤ, REVOLÚCIA!

WWW.POSPOLITOST.ORG

ČÍSLO 33/STUDEŇ/NOVEMBER 2012

ÚVODNÍK

Prúty č. 33, studeň/november 2012

Po dlhšej odmlke vám opäť prinášame náš e-časopis Prúty. O chvíľu sa nám začne zima, no Slovensko sa do zimného spánku určite neponorí. Čakajú nás totiž horúce chvíle, najmä 17. november tento rok bude naozaj búrlivý. A tak i my nemôžeme poľaviť v našom úsilí a prinášame vám nové alternatívy, zaujímavosti, trochu umenia i kritiky dnešnej doby.

Prvý článok vám ponúkne jednu z alternatív, ako zmeniť tento systém. Jakub Škrabák nám predstaví svoju víziu, ako sa dopracovať k starovskej demokracii vo svojom článku s názvom Odbory – nástroj na zmenu.

Pre milovníkov krásy prináša Simona Kocurková rozsiahly článok o predstaviteľoch národne orientovanej malby, v ktorej predstaví jej hlavných predstaviteľov a niečo z ich života. Michal Likavčan nám predstaví svoj pohľad k problematike, ktorá trápi dnešnú spoločnosť, najmä mládež, vo svojom článku – Tichý vrah spoločnosti. Rozhodli sme sa, že do nášho časopisu zaradíme i novú rubriku, v ktorej budeme uverejňovať básne od našich členov a sympatizantov, či iných autorov, ktorých tvorba nás osloví. Dúfam, že budeme mať dostatok materiálov, aby sme túto rubriku mohli pravidelne zapĺňať. V dnešnom čísle je

báseň od Lubomíra Kučeriaka – Mojej Maríne. Nechýba i každomesačná recenzia na knihu. Tento mesiac si Simona Kocurková i zobrala do parády knihu od Juraja Červenáka – Zlato Arkony. A toto číslo uzatvára Michal Buchta, ktorý poukazuje na Úpadok morálky.

Dúfame, že i toto číslo Prútov posilní vašu identitu, odhodlanosť a túžbu po slobode. Pretože teraz náš národ potrebuje odhodlaných ľudí, pretože teraz mu je najťažšie. Uvidíme sa v uliciach slovenských miest 17.11. 2012!

Redakcia

ODBORY - NÁSTROJ NA ZMENU

Alternatíva zmeny systému

Tento článok má ponúknuť alternatívu, ako poraziť systém, ktorý dnes funguje, teda kapitalizmus. Je to alternatívna cesta, ako ľuďom vrátiť skutočnú národnú a sociálnu slobodu. Ide o takzvanú nepolitickú cestu, ako zmeniť naše súčasné podmienky.

Som toho názoru, že tento zlý a neludský systém sa dá poraziť jedine tak, že sa naruší jeho chod. Ak sa budeme na mechanizmoch systému priamo zúčastňovať, nikdy neprispějeme k tomu, aby padol. Pretože moc ekonomických oligarchov a partokratická diktatúra nikdy neumožnia, aby sa na moci v štáte podieľali aj obyčajní občania. Systém je jednoducho tak nastavený, že žiadna politická strana, ktorá je skutočne protisystémová sa do parlamentu nedostane, pretože tu nie je rovnosť príležitostí pre všetky politické strany. V súčasnosti platí, že nie strana s najlepším politickým programom sa dostane do parlamentu, ale práve strana, ktorá má väčší majetok, strana, ktorú podporuje tá najbohatšia a najvplyvnejšia finančná skupina. Na politickom trhu niektoré strany jednoducho nemôžu ponúkať svoj tovar, pretože nemajú dostatok financií a preto reklama je malá a také sú potom i percentuálne výsledky vo voľbách.

Ja dosť možné, že skutočné opozičné sily bez kolaborácie so systémom sa na moci nebudú môcť zúčastniť, preto musíme nájsť inú alternatívu. Súčasnému spoločensko – ekonomickému systému, teda kapitalizmu

ide iba o finančný zisk. Zisk je dnes hnacím motorom všetkého, zisk sú peniaze a peniaze sú moc. Preto aby sme narušili beh systému a oslabili tak jeho moc, musíme docieľiť to, aby systém vykazoval čo najmenší zisk. Kto ale vytvára zisk? Kto vytvára hodnoty? Hodnoty v štáte vytvárajú pracujúci, nie vlastníci kapitálu, teda buržoázia. Práve pracujúci, ktorí vlastnými rukami a umom vytvárajú hodnoty, majú v rukách zisk, ktorý si však privlastňuje buržoázia. Preto buržoázia sa najviac bojí toho, že zisky, ktoré si privlastňuje sa znížia alebo úplne zaniknú. Preto osud buržoázie majú v rukách práve pracujúci.

Vládnuca trieda sa najviac bojí toho, že sa pracujúci zorganizujú, spoja a začnú organizovane a účinne bojovať za svoje práva. Jedným z prostriedkov na organizáciu odporu občanov sú aj odbory. Práve o týchto odboroch, ako nástroji na zmenu budem písať v tomto článku.

Odbory a ich vznik

Vznik odborových organizácií sa datuje do 19. Storočia, kedy vznikla

vrstva proletariátu, teda námezdných robotníkov. Títo ľudia nevládali žiadny majetok a boli odkázaní na prácu v továrňach, aby užívali svoje rodiny. Táto vrstva začala vznikáť v dôsledku priemyselnej revolúcie, kedy sa zrútil feudálny systém a veľa ľudí prišlo o svoju pôdu a živobytie. Pracujúci v tej dobe mali veľmi zlé pracovné i životné podmienky. Pracovali v továrňach viac ako 12 hodín, nemali žiadne voľno. V prípade úrazu nedostali žiadnu kompenzáciu, dostávali nízke mzdy. Pracovať museli dokonca aj deti a to vo veľmi ťažkých podmienkach. Ich práva neboli zakotvené v žiadnom zákone a tak potrebovali nejakým spôsobom začať boj za lepšie podmienky. Práve b tomto období začínajú vznikať prvé odborové organizácie, ktoré bojujú za lepšie pracovné, hospodárske, sociálne a politické podmienky. Odbory začínajú vznikať ako združenie pracujúcich, aby dosiahli lepšie podmienky organizovane, pretože vieme, že jednotlivec len veľmi ťažko dosiahne voje podmienky. A tak pracujúci boli organizovaní a začali demonštrovať za svoje práva. Hlavnou zbraňou odborov je štrajk, ktorý funguje ako nátlaková

metóda na zamestnávateľov. Štrajk je odmietnutie práce a tým pádom zníženie zisku zamestnávateľa. Ako vieme, zamestnávateľov išlo vtedy, tak ako i dnes najmä o čo najväčšie zisky. Preto tým nátlakom je práve štrajk, aby si zamestnávatelia uvedomili, že niečo nie je v poriadku. V tých dobách si zamestnávatelia najímali platených štrajkokazov, aby demoralizovali pracujúcich, či iným spôsobom narušili organizovanosť odborov. Práve zásluhou štrajkov, ktoré organizovali odbory máme dnes oveľa lepšie pracovné podmienky, ako mali pracujúci v minulosti. Dôležitým úspechom sa stal 1. máj 1886, kedy robotníci v Chicagu štrajkami a obrovskými demonštráciami dosiahli 8-hodinový pracovný čas. Štátna moc sa snažila robotnícke demonštrácie potlačiť silou a pri stretoch s políciou boli desiatky demonštrujúcich zabitých. Je smutné, že odborové hnutia využívali pre svoje ciele komunisti. Tak to bolo i u nás. Po roku 1948, kedy sa v Československu dostali k moci komunisti, zlúčili všetky odbory do monopolnej odborovej organizácie ROH – Revolučné odborové hnutie. Komunisti si neželali aktivity odborov a preto mali odbory pod kontrolou vlády, ponížili poslanie odborov iba na to, že členovia ROH dostávali pred Vianocami vianočné kolekcie. Všade vo svete, keď sa nastoľovala akákoľvek diktatúra, odbory sa zrušili, alebo sa dostali pod kontrolu vlády.

Odbory dnes

Tak ako v minulosti, i dnes sú odbory pod kontrolou vlády. Odbory riadia predáci pracujúcich, ktorí sú podplácaní vládou alebo finančnými skupinami. Odbory v súčasnosti už prestali plniť svoje poslanie, stratili revolučnosť dôb minulých. Väčšina pracujúcich ani nie je členmi odborov, pretože to, že sa stanú členmi odborov je mnohokrát zámienka pre prepustenie zamestnanca. Dnes sa pracujúcich nemá kto zastat. Ak aj po tom, ako sa väčšina ľudí zo zúfalosti rozhodne pre štrajk, sa zorganizuje štrajk, ktorý vždy skončí neúspechom, alebo pracujúcim predhodia omrvinky zo stola pánov, ktoré určite nedosahujú pôvodné požiadavky štrajkujúcich. Podľa platnej legislatívy je dnes veľmi ťažké štrajk vôbec zorganizovať, pretože sú protestujúcim hádzané polená pod nohy. V Ústave SR sa píše, že každý má právo na štrajk, ale súčasná legislatíva presne určuje, akým spôsobom má tento štrajk prebiehať, čo všetko treba nahlásiť, ako komunikovať so zamestnávateľmi a podobne. Jednoduchý pracujúci človek nemá šancu sa v tejto legislatíve zorientovať a tak mnohokrát rozhodnú „odborníci“, ktorí vedú odbory. Ďalšou chybou odborov je ich sebeckosť. Kedy sa každá odborová organizácia snaží pre seba uchmatnúť výhody a na druhé kašle. Mnohokrát sme svedkami hádania sa medzi jednotlivým odborovými organizáciami, solidarita sa už vytratila. Tohto sme boli svedkami, keď sa snažili zdra-

votné sestry protestovať. Ak by ich podporili lekári, či ľudia z iných stavov, bolo by to efektívnejšie. Dnešné odbory sú iba nástroje o utlmenie snahy ľudí o zmenu.

Odbory v budúcnosti

Ak sa máme pozerat na odbory budúcnosti, tak sa na ne budeme pozerat ako na organizácie, ktoré sú riadené zdola bez akéhokoľvek napojenia vládne štruktúry, či poslancov parlamentu. Budeme sa na ne pozerat ako na zväz organizácií, ktoré budú organizované na základoch občinového systému. Odbory budúcnosti sa nemôžu nechať odbiť a neúnavne bojovať za lepšie podmienky a na zvrhnutí tohto obľudného systému. Finančné skupiny budeme môcť oslabiť iba tým, že im zoberieme ich zisk, na ktorom sú závislí. Ľudia musia zbadat, že jedine oni si vybojujú svoje práva, že nemôžu všetku zodpovednosť nechať na oligarchov a ich prisluhovačov. Finančné skupiny stratia svoju moc, keď ich odmietneme podporovať, keď odmietneme pracovať pre ich materiálne záujmy a moc.

Takýto druh nátlaku bude musieť byť použitý preto, pretože pouličné protesty riešia veľmi málo. Oni si sedia v pokoji a teple svojich rezidencií a smejú sa nám ako vykrikujeme na uliciach. Preto im musíme zobrať ich pohodlie a ich nekonečné zisky, ktoré získavajú z nášho úsilia, z našej práce, z nášho potu. Vtedy zbadajú, že svoje požiadavky myslíme vážne. Najmocnejšou zbraňou proti oligarchom je generálny štrajk. To sa ukázalo i v minulosti, keď účastníkov takéhoto štrajku mnohokrát vraždili. Toho sa boja najviac. Najviac sa boja toho, že pracujúci sa budú organizovať. Pretože ich jedinou zbraňou proti nám je nás rozoštvávať medzi sebou, aby sme boli dezorganizovaní a aby sme neboli schopní akéhokoľvek odporu. Ale my sa nemôžeme zľaknúť, nemôžeme ustúpiť, už nemáme čo stratiť. Milión Slovákov žije na hranici biedy, preto teraz je čas konať. Zjednotiť sa proti tým, ktorí nás okrádajú, ponížujú, smejú sa z nás.

Práve preto musíme zakladať spojené odborové organizácie, ktoré budú nezávislé, nekompro-

misné, národné, sociálne a bez vplyvu finančných skupín. Odbory nemôžeme zakladať len preto, aby existovali, alebo aby plnili nejaké čiastočné požiadavky, ale preto, aby pracujúci zbadali, že keď sú jednotní, dokážu zvrhnúť tento systém, ktorý je naprogramovaný tak, že z nich robí otrokov. Všetko úsilie odborov by malo smerovať k tomu, aby sa zorganizoval generálny štrajk, aby odstúpila vláda, parlament bol rozpustený a aby sa prešlo na iný spoločensko-ekonomický systém, v ktorom by náš národ bol už konečne slobodný a sebestačný.

Generálny štrajk je dôležitý najmä preto, že pri ňom si oligarchovia uvedomia, že my ich živíme našou prácou, my vytvárame zisky, ktoré si oni potom privlastnia. Zbadajú, že bez nás sa nenajedia, že bez nás sa neodvezú svojim luxusným autom, nikto im nepostaví ich vily. Preto ak budú chcieť prežiť, budú nás musieť

počúvať.

Odbory budúcnosti sa stanú takým prostriedkom na prechod k spravodlivému systému, teda k stavovskej demokracii. Ak sa skutočne vytvorí odborové organizácie, ktoré sa budú naozaj zastávať práv ľudí, ľudia budú masovo vstupovať do odborov. Z týchto odborov sa po zmene systému stanú stavy. Vidíme, že prechod k stavovskej demokracii bude už dopredu pripravený a tak nenastane hluché obdobie, kedy štát nebude mať kto spravovať. Odbory budú základom pre budúcu stavovskú demokraciu, teda skutočnú vládu ľudu.

Záver

Tento článok má ukázať, že existujú aj iné alternatívy na to, ako zmeniť systém na Slovensku. Ako

sa ukázalo, zmeniť tento systém cez politickú stranu je takmer nemožné, nakoľko partokratická mašinéria je rozbehnutá do takej miery, že úprimná politická strana nemá šancu sa presadiť a vstúpiť do parlamentu. Jedným dôvodom je aj to, že ak chceme tento systém zvrhnúť, nemôžeme sa stať súčasťou tohto systému, iba ďalším ozubeným kolieskom, ktoré poháňa tento stroj útlaku. Musíme si vytvárať alternatívne inštitúcie k už existujúcim systémovým inštitúciám. Tak, aby sme boli sebestační a aby sme sa vedeli tomuto systému aj ekonomicky postaviť. Jednou z alternatív sú i odbory, ktoré nebudú pracovať v systéme, ale mimo neho, aby tento systém narušili.

Jakub Hromoslav Škerabák

NÁRODNE ORIENTO VANÁ MALBA

Predstavitelia rurálneho expresionizmu

Keďže mám k umeniu veľmi blízko, rozhodla som sa v tomto čísle vám, čitateľom Prútov, priblížiť jeho časť, ktorá mi je bližšia viac, než ostatné a takisto umelcov, ktorí sa jej venovali. Touto časťou je tzv. rurálny expresionizmus, čo je vlastne moderná národné orientovaná malba.

Na Slovensku bol vývoj umenia značne pomalší, ako v ostatných krajinách (napr. vo Francúzsku, alebo Taliansku). Do roku 1918 ani nemožno hovoriť o súvislom kultúrnom vývoji, situácia v umení sa zlepšila až po vzniku prvej ČSR. Umenie na Slovensku začalo nadväzovať na symbolizmus, impresionizmus, akademizmus, až neskôr vznikol rurálny expresionizmus.

Tejto národne orientovanej malbe sa venovali hlavne Martin Benka, Janko Alexy, Miloš Alexander Bazovský, Zolo Palugyay, ale takisto aj Jozef Hanula a Pavol Július Kern.

Martin Benka (* 21. september 1888, Kostolište – † 28. jún 1971, Malacky)

Martin Benka sa venoval hlavne malbe, ilustrátorstvu a bol takisto výtvarným pedagógom. Bol členom Umeleckého odboru Matice slovenskej a neskôr aj jej predsedom. Môžeme ho poznať tiež pod pseudonymami Marko Betýn, alebo Janko Synevin.

Martin Benka

Narodil sa v rodine tesára s malým gazdovstvom a bol najmladším zo šiestich detí. Jeho matka ho naučila skromnosti, slušnosti a dobrote. Práve skromnosť a bieda v prvom období jeho života a umeleckej dráhy ho naučili spoznávať a hodnotiť ľudí vo svojom okolí. Keď maloval, myslel hlavne na svojich rodičov, ktorí ho spájali s domovinou a národom. Po celý život ho trápilo pomysle-

nie na chudobný a utrápený život jeho rodičov a súrodencov, po smrti svojej matky v roku 1923 ostal bez najbližších príbuzných. Pociťoval osamelosť v živote, aj umení a preto sa najmä v staršom veku neustále vracal do svojho rodiska, kde pátral po svojom pôvode, aby aspoň tak vzdal úctu svojim predkom.

Martin Benka svojimi dielami úprimne vyznal svoju lásku, úctu a obdiv k Slovensku, jeho prírode a ľudu. Mal blízky vzťah k tradíciám a ľudovej kultúre, neinšpiroval sa len krajinou samotnou, ale aj tvarovou a farebnou krásou ľudového výtvarného prejavu a aj melodickým ľudovým spevom. Vedel, že slovenská ľudová kultúra je výnimočná a nádherná každým svojim kúskom. Väčšina jeho diel stvárňuje slovenskú prírodu, jej scenérie, vysoké oblaky, široké obzory a obilné polia. Hlavne na poliach a lúkach rád zobrazoval ľud pri jeho každodennej tvrdej práci.

Aj keď Benka prežil 39 rokov v Prahe, vo svojej tvorbe sa neustále vracal k svojej milovanej rodnej krajine, Slovensku. Je pochovaný na národnom cintoríne v Martine

Martin Benka - Ludovít Štúr ako vodca slovenských revolucionárov

a v tomto meste je takisto aj múzeum tohto výnimočného maliara.

Janko Alexy (* 25. január 1894, Liptovský Mikuláš – † 22. september 1970, Bratislava)

Janko Alexy bol slovenský spisovateľ, maliar a publicista a bol mu udelený titul „národný umelec“.

Janko Alexy

Podobne ako Benka, pochádzal tiež z mnohodetnej rodiny a svoje vzdelanie získal v rodnom Liptovskom Mikuláši a neskôr na gymnáziu v Lučenci. Maliarske vzdelanie získal na akadémii v Prahe, študoval aj v Paríži a neskôr bol profesorom kreslenia na gymnáziu v Bratislave.

Vo svojom umení zobrazoval hlavne typickú slovenskú dedinu, jej prostredie a jednoduchý ľud. Maľoval hlavne krajinu a portréty, ktoré

štylizoval podľa národných tradícií. Okrem dediny ho fascinovalo aj prostredie mesta a jeho historická architektúra. Zachytával premeny

slovenského života, človeka a okolia. Jeho diela boli typické svojim originálnym charakterom, mali veľmi jednoduchú modeláciu a charakteristickú farebnosť, ktorá im dodávala až baladický, snový charakter. Alexy sa inšpiroval aj ľudovou poetikou. Okrem maľby sa venoval aj monumentálnej tvorbe – vytvoril mozaikové okná na Slovenskom národnom divadle v Bratislave a venoval sa aj tvorbe tapisérií. Zaslúžil sa aj o záchranu Bratislavského hradu a v Bratislave je aj pochovaný na cintoríne Slávičie údolie.

Miloš Alexander Bazovský (* 11. január 1899, Turany – † 15. december 1968, Trenčín)

M. A. Bazovský bol veľmi *Janko Alexy - Fújarista*

významný maliarom, jedným z najreprezentatívnejších predstaviteľov umenia počas 20. storočia na Slovensku. Bol vymenovaný „národným umelcom“. Patril medzi zakladateľov slovenskej moderny, jeho prejav bol veľmi originál-

Miloš Alexander Bazovský

ny a novátorský. Jeho diela patria na Slovensku medzi tie najžiadanejšie.

Pochádzal z troch súrodencov, študoval na gymnáziu v Budapešti a výtvarne vzdelanie získaval takisto tam a neskôr aj v Prahe a vo Viedni. Janko Alexy bol jeho spolužiakom a spoločne maľovali na hornom Liptove a v zahraničí.

Jeho diela inšpirované ľudovou tematikou boli veľmi expresívne, poetické a úprimné. Jeho výtvarný prejav sa menil a vyvíjal, zakaždým bol niečím iný. Menil motívy, farebnosť, kompozíciu ale aj rukopis. No charakteristické sú pre neho okrové, červené a hnedé tóny použité v obrazoch.

Bazovský veľmi dobre poznal Slovensko, v jeho obrazoch, ktoré sa síce neustále menili, nachádzame typické motívy ako hory, doliny, dedinské domčeky a kostolíky, zvonice a samozrejme ľudské postavy. Jeho maliarsky príbeh je veľmi ojedinelý a preto má jeho tvorba obrovskú hodnotu dodnes. Je stále dotykom s dobou, ktorá je už síce dávno minulá, no jeho maľby nám ju stále verne približujú svojim nadčasovým posolstvom. Svoju galériu má v Trenčíne.

Jozef Hanula (* 06.04.1863 Liptovské Sliače - † 22.08.1944 Spišská Nová Ves)

M. A. Bazovský - Ženy pri studni

Jozef Hanula bol maliar a pedagóg. Narodil sa v Liptovských Sliačoch v rodine drobného roľníka, ľudového rezbára a maliara, takže k umeniu mal blízko od malička. Jeho otec udržiaval styky s národne uvedomelými Ružomberčanmi a toto národné uvedomenie sa prenieslo aj na syna Jozefa. Už v ľudovej škole vznikol v kresbe. Maľoval kulisv

Jozef Hanula

pre ochotníkov v Ružomberku a na objednávku často aj portréty. Výt-

varné vzdelanie získal v Budapešti a Mníchove. V zahraničí sa zoznámil aj s P. O. Hviezdoslavom. V roku 1896 prijal ponuku Andreja Hlinku na maľbu kostola v jeho rodných Sliačoch. Okrem toho sa podieľal na výtvarnej výzdobe aj mnohých iných kostolov. Hoci mnoho rokov prežil v zahraničí, rodný Liptov nadovšetko miloval.

Bol významným slovenským kultúrnym dejateľom, zakladajúcim členom Spolku výtvarných umelcov v Martine a dlhé roky predsedom výtvarného odboru Matice Slovenskej.

Hanula bol neobyčajne talentovaným výtvarníkom, dokonale vo svojich dielach vyjadril svoju úprimnú lásku a úctu k slovenskému národu a krajine. Zobrazoval najmä postavy žien pri práci, v nádherných krojoch a takisto aj mužov, hlavne roľníkov a drevorubačov. Maľoval aj krajiny, nádherné slovenské panorámy. Okrem týchto výjavov nám zanechal aj podobizne slovenských národných buditeľov a umelcov, napríklad portrét Ludovíta Štúra, Jána Palárika, Andreja Kmeťa, P. J. Kerna, atď.

Jozef Hanula svojich posledných 25 rokov života strávil v Spišskej

Jozef Hanula - Drevorubači

Novej Vsi, kde bol prvým národne uvedomelým umelcom. Jeho veľkosť pramení hlavne v stotožnení sa so slovenským ľudom. Svoj život prežil skromne a nenápadne, no jeho diela sú veľkolepé svojou nádherou a úprimným zobrazením.

Jeho diela si môžeme prezrieť napríklad v Galérii umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi.

Ďalšími významnými maliarmi, ktorí sa venovali folklórnym motívom boli Zolo Palugyay a Peter Július Kern.

Zolo Palugyay (* 1898 Bodice - † 1935 Ďumbier v Nízkych Tatrách)

Získal výtvarné skúsenosti hlavne od rodinného priateľa, ktorým bol práve P. J. Kern. Študoval v Budapešti, Krakove, Berlíne a Hamburgu. Vystavoval spolu s Bazovským a Alexym. Celý život putoval po celom Slovensku hľadajúc inšpiráciu pre svoje malby. Očarili ho tvary a farby slovenskej krajiny a takisto bohatý folklórny život. V jeho dielach môžeme nájsť

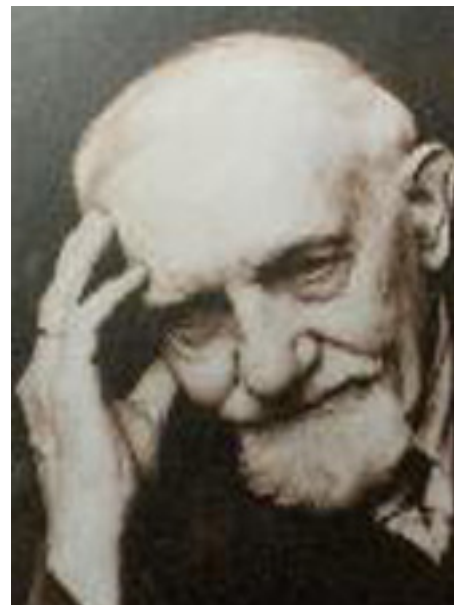
slovenské chalúčky, dediny, ľud pri jeho každodenných radoostiach a starostiach. Jeho život skončil nevysvetliteľne, zahynul na potulkách v Nízkych Tatrách.

Zolo Palugyay

Peter Július Kern (* 31. január 1881, Liptovský Mikuláš-Palúdzka - † 25. marca 1963, Liptovský Mikuláš)

Bol slovenský maliar a reštaurátor. Taktiež študoval v Budapešti. Pôsoobil hlavne ako reštaurátor, bol odborne vyškolený. Podieľal sa na záchrane mnohých umeleckých diel napríklad v Dóme sv. Alžbety v Košiciach, alebo vo farskom kostole v Levoči. Jeho obrazy sú dodnes veľmi žiadané nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Počas svojho života udržoval korešpondenciu s mnohými významnými osobnosťami

Peter Július Kern - Pastier koní

Zolo Palugyay - Jesenná práca
aký život museli títo ľudia prežívať. Som týmto maliarom vďačná, že nám zanechali tak nádherný odkaz a verím, že nie som sama.

a umelcami akými boli napr. Janko Alexy, Martin Benka alebo Štefan Krčméry. Vo svojich dielach sa venoval hlavne slovenskej krajine, zobrazoval prírodu v rôznych obdobiach, takisto prostý ľud, hlavne bačov, ale venoval sa aj vojenským motívom

a zátišiam.

Ja osobne nikdy neprestanem obdivovať zvečnenú nádheru slovenskej krajiny, krojov a ľudu na obrazoch týchto významných umelcov. Pri pohľade na tieto diela sa vraciam do rokov minulých, predstavujem si,

Simona Kocurková

TICHÝ VRAH SPOLOČNOSTI

O tom, čo nás zabíja...

Pod týmto nadpisom by sa mohlo schovávať mnoho rôznych takzvaných vrahov od multikulturalizmu, kapitalizmu, konzumu, cez rôzne vražedné ekonomické reformy, až po tiché jedy schované v hračkách, oblečení či jedle. Ja sa chcem však v tomto článku venovať vrahovi, respektíve vrahom, ktorými sa človek sám a dobrovoľne zabíja. Reč je o drogách.

Predpokladám že slovo droga dnes pozná každý, no každý má aj iný pohľad na to, ČO považuje za drogu a čo už nie. Väčšinou si ľudia s pojmom droga spájajú napríklad heroín, kokaín atď., ktoré spôsobujú ťažkú závislosť, ktorá je aj zreteľne na danom jedincovi viditeľná, či už na jeho zúboženom tele alebo na schradnutej myslí. Ďalej sa často s pojmom droga spája marihuana, ktorú veľa ľudí označuje ako „lahkú drogu“, ba dokonca jej užívatelia sa rôznymi cestami pokúšajú o jej legalizáciu skrz tvrdenia, že je neškodná a závislosť na nej nie je v podstate žiadna. Avšak týmto tvrdeniam neverí nikto, kto má všetkých päť pohromade. Rozdiel medzi vyššie spomenutými drogami a marihuanou je v tom, že takzvané tvrdé drogy majú rýchlejší priebeh závislosti a ich užívanie má na organizmus drastickejšie účinky, naproti tomu marihuana je rovnako návyková, akurát na fyziológii človeka je jej účinok badateľný až dlhším časom užívania, avšak jej vplyv na mentalitu človeka je tak isto fatálny. Je dokázané, že marihuana spôsobuje množstvo ťažkých psychických porúch, ktoré zničia jedinca, ba

dokonca ho privedú k smrti. Tieto látky si v drvivej väčšine pri slove droga vybaví bežní ľudia. No je tu podstatne väčšie a nebezpečnejšie zlo spadajúce do tejto kategórie. Pýtate sa prečo? Pretože ide o spoločensky akceptované drogy, ktorými sú cigarety a alkohol a majú rovnaký smrtiaci účinok ako tie nelegálne.

Cigarety, respektíve fajčenie tabaku, sú neuhom spoločnosti už veľa rokov. V minulosti ľudia síce fajčili, no je to podstatný rozdiel oproti fajčiarom v dnešnej dobe,

MOJOU „DROGOU“ JE ŽIVOT!

nakoľko vtedy ľudia nemali poznatky o tom, aké je fajčenie návykové a hlavne škodlivé zdraviu človeka. Postupom času si tento zlozvyk spoločnosti skomerčnili veľké tabakové spoločnosti produkujúce kvantá vražedných cigariet. Ľudia vlastníci a riadiaci tento priemysel si spravili bezcharakterný biznis doslova zo smrti ľudí. Dnes už o smrteľných následkoch či vzniku závislosti vieme niekedy viac, ako by sme chceli, no ani to nestačí na to, aby človek fajčiť prestal. Napriek všetkým poznatkom je ochotný dať stále viac a viac za škatuľku ciga-

riet ktorá, humpluje jeho zdravie a prináša mu smrť. Je bežné, že rodičia sú ľahostajní voči fajčeniu ich potomkov, ba dokonca ich v tomto neduhu podporujú a zabíjajú si tým vlastné dieťa i seba. Reči fajčiarov o tom, ako sa nedá prestať sú na smiech, keďže sám viem o prípadoch, kedy človek zo dňa na deň prestal fajčiť len tak, respektíve tí pokryteckejší prestali fajčiť po tom, ako im vďaka ich závislosti prišla pohroziť smrť. Hrdinské reči fajčiarov o tom, ako napríklad „na niečo umrieť musia“ sú len chabým samoutešovaním, že nemajú dost pevnú vôľu na to, aby sa s tým vyrovnali. Dlhé roky vravievam fajčiarom, že pokiaľ mi dajú pádny dôvod na to, aby som začal fajčiť, tak s tým okamžite začnem. Myslím, že to, že stále nefajčím, hovorí samo za seba.

Alkohol, ako sa hovorí, je metla ľudstva a veru s ním zamestná poriadne! Alkohol je snáď najakceptovanejšou drogou v slovenskej spoločnosti. Podáva sa ku jedlu, konzumuje sa pri formálnych i neformálnych stretnutiach, či len tak doma s rodinou pri akejkoľvek príležitosti. Veľkou chybou je, že

deti sú od malička vedené k tomu, že alkohol je bežný, ba dokonca, že opíjanie je priam povinným rituálom rôznych osláv či príležitostí. Preto ľudia namiesto toho, aby pri rôznych príležitostiach, stretnutiach či oslavách plodne diskutovali, zabávali sa a rozvíjali svoje osobnosti, uchýlia sa k poháriku a primitívnemu otupovaniu svojich zmyslov a zabíjaniu svojej inteligencie. Zbaviť sa závislosti na alkohole je rovnako ťažké ako pri ostatných drogách. Priebeh závislosti je v tomto prípade dlhodobý, čo je vo veľkej miere škodlivé pre spoločnosť. Kým tvrdou drogou sa človek zabije v relatívne krátkom čase, alkoholom sa človek vraždí desaťročia, keďže jeho účinok na or-

ganizmus je miernejší. Avšak účinok na mentalitu, schopnosti, či na okolie dotyčného je o to hrozivejší. Nie je ničím výnimočným, že práve konzumácia alkoholu vedie k primitívnemu správaniu, agresivite, má na svedomí mnoho zničených rodín, týraných žien či detí, ba dokonca vražd. Z inteligentných šikovných ľudí sa stávajú neschopné trosky, ktorých zmyslom bytia je ich denná dávka. Mládež namiesto toho, aby vyplňala svoj voľný čas niečím kreatívnym, čo bude rozvíjať ich zmysly, prepíše celý víkend, poprípade v horších prípadoch dokonca pije aj cez týždeň. Alkohol je jedným z hlavných dôvodov morálneho úpadku spoločnosti ako takej, i keď

sa mnohí snažia tvrdiť že nie.

Preto sa pýtam, dokedy budú ľudia takto primitívne humplovať svoje telo i ducha? DOKEDY budú ľudia platiť nehorázne peniaze obchodníkom so smrťou a budú si kupovať klince do rakiev? Jediné, čo majú všetky tieto drogy spoločné je chvíľkový pocit imaginárneho šťastia, ktorý sa však s vyprčaním drogy stráca, no pýtam sa, je na tomto svete tak málo krásneho a hodnotného, že význam má jedine sa rôznym spôsobom postupne zabíjať či akosi pochybne „zabávať“? Môj názor je, že človek na svete môže nájsť mnoho krásnych a zmysluplných vecí, smerovaní či činností, ktoré ho budú naplňovať omnoho viac ako užívanie rôznych drog. To sa však musí každý sám nad sebou zamyslieť a namiesto primitívneho a jednoduchého spôsobu zábavy či uvoľnenia v podobe drogového opojenia musí začať znova používať rozum a nájsť záľubu vo svojom fyzickom i mentálnom rozvoji. Vtedy sa mu zjaví svet miliónkrát krajší a hodnotnejší ako ten z drogových snov a hlavne si ho bude môcť na rozdiel od tohto opojenia, aj plnými dúškami vychutnať. Preto prehodnoťte či má pre Vás väčšiu hodnotu zmysluplné a šťastne prežitý život či pochybná zábava v zajatí drog.

MOJOU „DROGOU“ JE ŽIVOT!

Michal Vít'azoslav Likavčan

POÉZIA NAŠICH ČLENOV

Mojej Maríne

Marína moja - ja veľa nežiadam,
srdce Tvoje, a ja moje ti ponúkam.
Chcem len stáť po Tvojom boku,
v dobrom, v zlom - každý deň v roku.
Moje srdce si zapálila, láskou plápolá,
preto chcem, aby's mi lásku opätovala.
No divím sa...je zločin lúbiť ťa?
Je zločin k tebe to krásne cítiť?
Pokiaľ zločinom to je, nech som zločincom,
to ma nebolí. Žiadam len nech s tebou som!
Aby si bola šťastná - to zámerom mojím je,
Srdce moje horí ,čo k tebe cítim ono vie...
Ver, že tieto riadky sú úprimné,
ver, že ako píšem, tak to i je.
Ver, že ja môžem Ti slúbiť,
že môžeš mi veriť, môžeš ma lúbiť.
Do očí to bije, ako po tebe túžim,

do očí to bije ,že bez teba blúdím...
A teraz nech každý vie ako ťa lúbim.
Každý nech pozná vo mne ten cit,
ak je to zlé, prepáč - nejde ťa neľúbiť...
Ak je to zlé, žiadam jedno len...
Ukonči to, zobuď ma - ukonči ten sen.
Pretože nepoznám vec zložitejšiu,
pretože nepoznám vec žalostnejšiu,
pretože nepoznám vec bolestivejšiu,
Ako len tak žiť - no nemôcť ťa lúbiť.
Niet ťažšej lásky, ako tej neopätovanej,
Niet život ťažší ako ten, bez svojej milovanej.
No a keď dočítaš tieto moje riadky,
pochopíš, že moje srdce Ti patrí.

Ľubomír Vladivoj Kučeriak

JURAJ ČERVENÁK - ZLATO ARKONY

Kniha prvá - recenzia

Juraja Červenáka, úspešného slovenského spisovateľa fantasy literatúry, sme už predstavili v Prútoch číslo 31/august 2012. Vtedy som sa venovala trilógii Bohatier, v tomto čísle dám priestor jeho najnovšej knihe.

Zlato Arkony, ako sa jeho nový prírastok medzi knihami venujúcimi sa slovanskej mytológii a histórii nazýva, je dvojdielny príbeh, ktorý vychádza v cykle Čierny Rogan.

Rogan je známa postava z predchádzajúcich Červenákových kníh. V cykle Černokňažník ich vyšlo niekoľko –Vládca vlkov, Radhostov meč, Krvavý oheň (tieto knihy tvoria trilógiu Černokňažník), ďalej vyšla kniha poviedok pod názvom Vojna s besmi, niekoľko príbehov sa objavilo aj v knihe Kameň a krv.

Červenák začal písať príbehy o slovanskom čarodejníkovi Roganovi a jeho vlčom spoločníkovi Goryvladovi už v roku 1998, prvé poviedky sa objavovali v časopisoch Pevnosť, Fantázia a Ikaria, niektoré sa objavili aj v poľských a amerických časopisoch.

Zlato Arkony je akýmsi návratom k týmto hrdinom, autor im dáva väčší epický priestor, viac sa venuje ich charakterom, takisto splieta zložitejší dej. Oproti starším príbehom o Roganovi je Zlato Arkony viac historický román ako čistá fantasy. Samozrejme opäť nechýbajú čary, mýtické bytosti a fantazijné prvky, ale prostredie je realistické, teda

by sme toto dielo mohli nazvať historickou fantasy. Pravdou je, že autor si mnohé dejové prvky prispôbil a posunul v čase, no ako sa sám vyjadril, nemá v úmysle dávať lekcie z dejepisu, ale dielo má byť oddychovým čítaním, čitateľa pobaviť a poskytnúť mu zážitok. Za roky práce sa Červenák skutočne vypracoval a v tomto najnovšom diele je to výrazne poznať, štýl písania je vycibrenější a pohltí vás ešte silnejšie ako predtým.

Dej, v ktorom sa príbeh odohráva, je zasadený do slovanských krajov v období rušného 9. storočia. Celý príbeh je upriamený na ostrov Rujana, na ktorom vládnu žreci z Arkony, svätyne, ktorá je plná pokladov, ktoré sa tam nahromadili za celé roky. Práve toto „zlato Arkony“ priťahuje aj neželané pohľady mnohých hrdlozov. Lode, ktoré na Rujanu útočia, majú na čeleňoch dračie lebky, ich plachty sú čierne. Tváre nepriateľov sú biele, oči majú hadie a pohyby rýchle ako šelmy. Je na pohľad jasné, že obyčajní smrteľníci to nebudú. Arkona i napriek tomu, že sa im podarilo obsadiť Rujanu, odoláva, no je len otázkou času, kedy kúzla povolajú a Arkona

padne. Cudzincom však len Rujana nestačí a svoju moc rozosievajú do mnohých ďalších slovanských krajov. Žreci volajú o pomoc až k ďalekej Kančej hore a v tomto okamihu sa nám Rogan a Goryvlad opäť predstavujú v plnej sile.

V prvých kapitolách sa dostávame do krajov, ktoré sú týmito cudzincami obliehané a zoznamujeme sa s ústrednými hrdinami príbehu, napr. s Vladou, kňažnou utekajúcou z Volgostu, alebo s Kručinom, vládcom Štetína, ktorý sa po mnohých činoch, ktoré sklamali a utápaní sa v alkohole, snaží vydobýť si späť svoju česť.

Rogan s Goryvladom sa pred tým, než sa vydajú na Rujanu, dostávajú do Štetína, ktorý ako mnohé okolité kraje dobyli cudzinci z lodí s čiernymi plachtami a od času si prichádzajú po dane, majetok, ženy, otrokov, rozosievajú strach a smrť... Černokňažník a čierny vlk sú rozhodnutí neputovať na pomoc Arkone sami. Slovanské rody, ktorých bohovia vládnu Arkone, chcú spojiť a presvedčiť ich, aby bojovali bok po boku proti utlačovateľom ich rodov. Hneď po svojom rozhodnutí však Rogan zisťuje, že to ani z časti nebude

také jednoduché ako si myslel. Rody sú rozhádané, znepriatelené, či už pre malichernosti alebo vážnejšie veci, ba aj vraždy. Ako prvého si vezme do parády Kručínu, ktorému sa snaží navrátiť hrdosť a úctu jeho rodu. S pomocou menších kúziel a priazne bohov, ktorá však môže a nemusí byť skutočná, ho chce postaviť na nohy a urobiť z neho vodcu boja proti cudzincom. Úloha to bude ťažká, no Rogan sa nenecháva odradiť, s pomocou Jarovítovho štítu verí tomu, že sa to podarí. Následne si zaumieni, že poputujú na Volyn, kde vládne Jarovítovou kopijou mladý Ognoslav, hrdý a prchký panovník, ktorý má s Kručínom nevyjasnené záležitosti. Medzitým sa čarodejníkovi a Štečanom pripletie do cesty Vlada na úteku, ktorá je Ognoslavovou sesternicou a Rogan to berie ako poľahčujúcu okolnosť

pri spájaní sily rodov.

Rogana s Goryvľadom čaká ťažká a strastiplná cesta na Rujanu, počas ktorej sa budú musieť popasovať nie len so zlom bielych cudzincov, ale aj zlom, ktoré je zasiate v ich vlastných radoch. Budú musieť čeliť mnohým bitkám, pričom nejedna sa ich bude snažiť rozdeliť. Nepriateľom hrá do karát aj ďalší fakt a to je ten, že Roganova sila Krvavého ohňa a Kančia hora sú tak veľmi vzdialené od končín, v ktorých sa práve nachádzajú. Samotného Rogana zaskočí krvilačná sila nepriateľov. V prvej časti tohto príbehu sa im podarí doputovať na sever, až na jantárové pobrežia Volynu, kde okrem Slovanov sídlia aj Vikingovia, čo sa napokon Slovanom môže škaredo vypomstiť.

Čitateľom Červenák ponúka strhujúci príbeh plný búrlivých bitiek,

slovanských obyčají a Bohov, vernosti rodu, ale aj zrady či už cudzích, alebo vlastných. Príbeh, v ktorom nájdete všetko – napätie, humor, mystiku, lásku, erotiku. Kniha vás pohltí a verím, že nebudem jediná, ktorá po jej dočítaní bude nedočkavo čakať na jej druhý diel, ktorého vydanie je naplánované na jar 2013.

Zlato Arkony je teda ďalšou knihou, ktorú môžem s radosťou doporučiť všetkým fanúšikom Červenákovej tvorby a fantasy. Rozhodne nebudete sklamaní a dej príbehu budete sledovať s napätím, mnohé udalosti vám zoberú dych a knihu zhltnete ako jednohubku, rovnako ako ja. Preto neváhajte a siahnite po nej!

Simona Kocurková

ZBRAŇ A KNIHA - PERFEKTNÝ NACIONALISTA!

ÚPADOK MORÁLKY

Čo mu predchádzalo a ako ho zastavíme?

Alkohol, drogy, promiskuita a vulgarizmy sa stali bežnou formou pre mládež. Hovoriť o tom, že každým rokom upadá mládež čoraz viac a viac na morálne dno je úplne bezvýznamné, nakoľko si to už všimol každý triezvo uvažujúci človek. Už to nie je lopta s ktorou sa vedeli deti a mládež zabaviť, už to nie je úsmev, radosť a ochota pomôcť. Dnes to je alkohol, cigarety, drogy, závisť a škodoradosť. Medzi 14-ročnými chlapcami a dievčatami to už nie je prvé zaliečanie, ale je to už sexuálne obťažovanie, či dokonca sex. Až tak ďaleko sme sa posunuli v tzv. „modernizácii“.

Po vzore západných okupantov, ktorých zbrane počť čoraz hlasnejšie sa aj naša mládež oddala západnému prehnitému štýlu v ktorom slušnosť a morálka nemá miesto.

Niekedy sa človeku až tlačia slzy do očí, keď vidí priam ešte deti, ako sa predbiehajú v počte nadávok v jednej vete. Niekedy by sa pri nich mohol učiť aj sám Laco Meliško, ktorý je expert na vymýšľanie nových vulgárnych slovných spojení.

Niekedy sa chce človeku plakať, keď vidí deti, ako vyťahujú zo škatulky jednu cigaretu za druhou. Keď opité rozbíjajú zástavky, rozkopávajú koše a pod.. Mnoho krát v opojení drogy vystráajú rôzne excesy, za ktoré by sa nemusel hanbiť ani Antikrist. Sexuálna skúsenosť už dnes neprichádza s prechodom do dospelosti, ale s prechodom do 8. ročníka na základnej škole.

Prečo ale je tomu tak? Kto za to môže? Mnoho ľudí povie, že je sú to práve rodičia. To však nie je úplne

pravda. Dnes dieťa už nevychováva rodič, ale televízor a ulica. Nie je to z dôvodu, že by rodičia nemali radi svoje dieťa. Systém nastavil pravidlá tak, že ľudia sa stávajú otrokmi pár vyvolených a vplyvných ľudí a väčšinu svojho života strávia v práci, kde drú často väčšinu dňa, aby mohli zaplatiť vodu, elektrinu, inkaso a všetky šeky, ktoré chodia pravidelne. Rovnako treba zarobiť na jedlo, oblečenie a pod. Vyčerpaný otrok systému (rodič) sa po namáhavej práci vracia domov, kde ho čakajú ešte nejaké povinnosti a tak sa čas na svoje ratolesti rapídne znižuje. Z celého času si však rodič nájde čas aj na dieťa, ktoré však už niekoľko hodín sedelo pred vymývačom mozgu (rozumej TV) ,alebo hralo PC hry. Druhým faktorom prečo sa dieťa zväčša pokazí je, že v partii sa nájde jedno nevychované decko, ktoré potom vplyva na zvyšok „svojej partie“. Nie je to ani tak šokujúce, keď zväčša toto dieťa pochádza s cigánskej rodiny a dostalo tradičnú cigánsku výchovu. Potom sa nemáme čomu čudovať. Prečo sa, ale deti hrajú s takýmito „gangstermi“? Jednoducho preto, lebo z každej strany počujú že sa s nimi hrať musia. V školách ich učia, že musia sa otvoriť iným rasám, zvykom a pod.. A tak deti postupne otvárajú náruč aj cigánskym zvykom a tradíciám a čoraz častejšie holdujú alkoholu, promiskuite, kriminalite a drogám.

Televízia učí deti, len to, čo vyhovuje pánom televízie. Spraviť z „gójov“ tupé stádo oviec, ktoré nebude vôbec rozmýšľať. Dennodenne vysielané reality show plné obscéností, vulgarizmov, primitivizmu a

pod., púšťajú nám a našim deťom pravidelne.

Už to nie je ani Raťaľák plachta, Kuko, Bol raz jeden život, Bob a Bobek ... už sú to americké a čínske rozprávky plné vojen, násilia, krvi a brutality. Za týmto všetkým, či už osnovami o multukultúre v školách a všetkými inými vecami opäť stojí jedna vec – systém.

Je to práve systém, ktorý aj keď nechceme, tak vychováva naše deti. Kto, alebo čo vlastne je systém? Na túto otázku už hádam odpoveď vie každý. Nie je to nič podobné matrixu, ale je to skupina ľudí, ktorí nám tu diktujú ako máme žiť, koľko pracovať, čo máme jesť a pod..

A aké je riešenie úpadku morálky? Jednoduché. Zmeňme systém. Zmeňme ľudí, ktorý nám tu vládnu a nevoľme viac tých úchylných darmožráčov, ktorí snívajú o nadvláde. Systém je tá hybná sila, ktorá pri pasivite občanov rozhoduje úplne o všetkom. Preto je nutné, aby občania už prestali byť pasívni, ale prešli do aktivity. A buď to svojou aktivitou prinútíme systém zmeniť svoje ciele a začať ochraňovať mládež od zlých vplyvov, alebo zmeniť celý systém a vybudovať nový, lepší, postavený na čistých morálnych základoch. Na to, aby občania povstali, však treba jednotlivcov, ktorí začnú stavať ten obranný šík, do ktorého sa potom postavia masy ľudí. Preto nečakajte na lepší zajtrašok ,ale buďte aktívni a spoločne s nami budujte ten obranný múr pred všetkým zlom, ktoré tu rozsievajú antikristovi učenci.

Michal Radivoj Buchta

JE KONIEC!

BERIEME SI SPÄŤ
SVOJU KRAJINU

17. novembra 2012

POLITICI NIČIA SLOBODU

BANKY NIČIA ÚSPORY

JUSTÍCIA NIČÍ SPRAVODLIVOSŤ

POISŤOVNE NIČIA ZDRAVIE

MASMÉDIÁ NIČIA INFORMÁCIE

UNIVERZITY NIČIA VZDELANIE

POŽADUJEME PRIESTOR VO VEREJNO-PRÁVNÝCH
MÉDIÁCH, KDE ODZNEJÚ POŽIADAVKY:

- Demisia vlády SR, rozpustenie parlamentu, odstúpenie hlavy štátu
- Okamžité zrušenie všetkých reforiem namierených proti ľuďom
- Audit verejného dlhu Slovenska s moratóriom na splátky štátneho dlhu
- Vyvodenie trestno-právnej zodpovednosti vinníkov
- Okamžité naštartovanie procesu nápravy škôd

TLAČTE, KOPIRUJTE, ROZŠIRUJTE! V PRÍPADE ZÁUJMU NÁS MOŽETE
FINANČNE PODPORIŤ.

ČÍSLO ÚČTU: 2625845571/1100 TATRABANKA.

KONTAKT NA REDAKCIU: PRUTY@POSPOLITOST.ORG